

LO TEATRO CATALÁ

ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS

PERIODICH SETMANAL INDEPENDENT

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS,
Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

Director: D. Joan Brú Sanelement

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Aribau
93, 3.er, 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1.00 pesetas trimestre.
Fora. . . 1.50 » »

ULTRAMAR

{ Semestre. 7 pesetas.
Un any. . 12 »

PREU DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . 10 céntims.
Id. atrassat. . . 15 »

NOSTRE GRABAT

Diferentas vegadas nos hem ocupat d' Apeles Mestres, examinant en nostre setmanari sos treballs poetichs ó parlant de la sessió ab que 'l Centre Catalá vá honrar son últim llibre *La Garba*.

Avuy, gracias á la amabilitat dels senyors Massó y Casas, propietaris de la ben acreditada revista «L' Avenç», tenim la verdadera satisfacció de publicar lo retrato de tant ferm catalanista, que no sols es un excelent poeta, sino un dels dibuixants que més justa fama tenen guanyada en nostre país.

L' art y la poesia tenen igual preferencia per Apeles Mestres; y d' aixó n' ha donat moltes y continuadas probas ab sos diversos treballs que s' han publicat, y ab son gran número de valentas composicions literarias, ab sos *Idilis*, ab son poema *Margaridó*, y ab tots los llibres que,

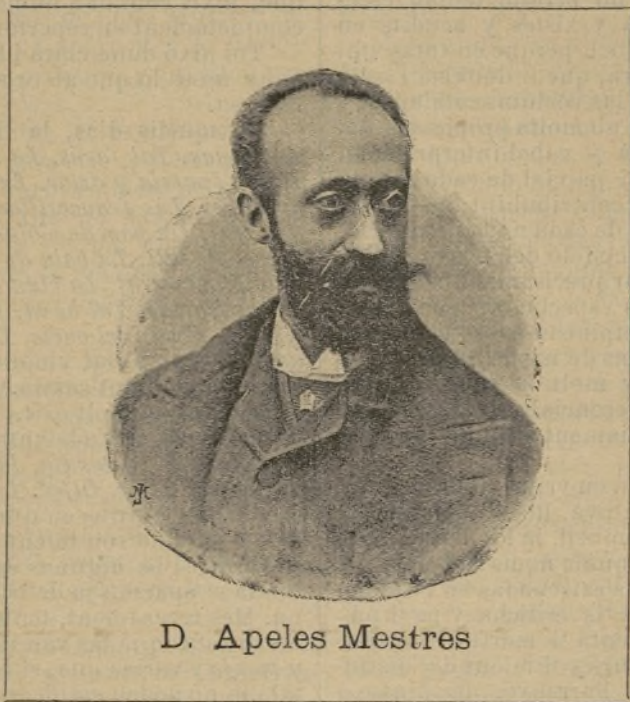
publicats ó ilustrats per ell, han surtit á llum durant bon número d' anys en aquesta capital.

Com escriptor y com artista, ha sigut jutjat moltes vegadas lo Sr. Mestres: no es, donchs, del

cas ferho aquí, ja que seria repetició de lo que sab tothom; pero aixó no ha de privar-nos de que manifestem qu' es un sér que sembla enamorat de la Naturalesa y que prefereix á las delicias del café y del cassino, tant naturals en los habitants de una ciutat, los viatjes, la vida del camp y 'l passeig per nostras vehinas montanyas: y es, de fixo, porque allí son cor contempla ab goig lo que l' alimenta agradivolment per inspirarli los temas que després, en l' estudi de sa casa, traslada al paper al produhir las obras

artísticas de dibuix ó de poesia que brollan de la seva fecunda y privilegiada imaginació.

B. FERRER DE BROST.

D. Apeles Mestres

LAS MELLORS MAQUINAS DE FER MITJA

♦♦♦♦♦ Son las de la antigua casa LAUÉ & TIMAEUS, d' Alemania ♦♦♦♦♦

Máquinas anomenadas UNIÓN, CONCORDIA y VICTORIA

Son las mes perfeccionadas y las mes ben construidas fins avuy dia

Servintse d' ellas, se poden guanyar de 3 á 6 pessetas diarias. Ensenyansa é instruccions para utilisarlas, se donan DE FRANCH á tothom que compri máquinas

Preus baratos. Se 'n envian á totas parts

Representant Don N. AGUSTÍ MANYOSA, Carrer Ample, 69, y Bomba, 4, 1.er

DESPATX TOTS LOS DIAS, DE 10 Á 1 Y DE 3 Á 6

Ayuntamiento de Madrid

La excursió teatral catalana á Madrid.

Los diaris s'han ocupat aquets dias d'una qüestió interessantíssima y de gran trascendencia pera nostre teatro, respecte á la qual no 'ns es licit callar, perque 's tracta d'un assumpto qu'entra de plé en la missió que 'ns hem imposat desde la fundació del setmanari que 'ns conta en lo número dels seus redactors.

Basta aixó á fer compèndrer que 'ns referim á la celebració de representacions teatrals catalanas en Madrid, cosa que, segons tenim entés, es idea del empresari D. Felip Ducazcal.

Ni som de Novetats ni de Romea; per lo tant, no creurán certament sospitosas nostres lectors las observacions que 'ns proposem fer relatives á si convé realisar ó deixar de realisar semblant propósit que, com es natural, ha d'alhagar per forsa nostre entussiasme pe 'l catalanisme en quant té relació ab la diversió escénica.

Aquet mateix entussiasme, aquest amor per la causa del teatro català, 'ns coloca en lo cas de pesar bé las conseqüèncias que pot portar, ó mes ben dit, que ha de portar, un acte de tal naturalesa.

Si 'l teatro català va tenir gran ressonancia desde sos principis, no va ser sols perque 's representaban en nostre idioma las obras qu'anaban formant son modern repertori; no perque hi hagués en ellas més ó menos bellesas literarias; no per estar escrites en versos més ó menos armoniosos; no perque tenian escenas verdaderament de gracia y xistes y acudits en abundancia, sino en primer lloch perque en totas s'hi reflectia la vida de nostra terra, que li donaba 'l sello mes típic y característich de las costums catalanas, y després perque 's presentaban ab molta propietat y detalls, y perque obtenian justa y cabal interpretació, fruyt del conjunt y del estudi parcial de cada artista que presentaba tipos acabats, contribuhint fins los secundaris al lluhiment y al éxit de cada nova producció.

Era, donchs, lo nostre, 'l modelo del teatro típic y especial; y per aixó va cridar precisament la atenció tant dels inteligents com dels espectadors poch il·lustrats, que tots ab goig contemplaban sobre las taulas animats quadros de las costums de nostra patria.

Per aixó li esqueya molt y molt lo calificatiu de «Teatro Català», perque 's diferenciaba del teatro general d'Espanya, ó mes propiament dit, del de Castella.

Sos artistes principals eran, en vritat, notables: Villahermosa primerament, Fontova, Roca Soler, la Soler, la Mena, la Vidal, la Mirambell, la Pi, Tutau, Bertran, Clucellas y tots aquells quals noms se trovan en los repartos de las produccions estrenadas en l'Odeon y en Romea, eran celebrats pe 'ls crítichs y pe 'l públich, quant va vení á aumentá 'l mérit de las funcions catalanas lo valió concurs y 'l talent del distingidíssim D. Joaquim García Parrenyo, decidintse á representar en català un drama de assumpto tan nostre com *Lo Rector de Vallfogona*, ab lo que va quedar Parrenyo l'indispensable primer galan y director de la moderna escena catalana.

Si en semblants circumstancias hagués pensat algú en traslladar á Madrid nostra excelent companyia que podia ser considerada com mirall y exemple digne d'imitació, sens vacilar hauriam estat per la afirmativa; atenent ademés á que, en aquella época, era

possible presentar gran repertori pe 'ls mateixos artistes per qui havia estat escrit, y tal espectacle podia oferir en la cort lo triple atractiu de la novetat, dels assumptos que enclolhian los arguments y de una esmerada execució competidora del treball de las companyias extrangeras, que tanta acceptació han tingut sempre allí.

Nostre teatro regional hauria obtingut—així ho creyem—una victoria; y, per consegüent, era indiscutible la conveniencia de un número de sas funcions en los escenaris de Madrid.

Un conjunt de circumstancias ha contribuhit á variá 'l módo de ser de nostre teatro. La mort ha fet desaparèixer los mes celebrats artistes que li donaban importancia; l'influencia d'autors, castellans uns y extrangers altres, li ha pres lo prototipo de sas obras que li donaban color local; als actors y á las actrius que gosan ja de pau eterna, los han reemplassat altres dignes d'alabansa, si be en general, de inferior categoria (siga dit sens ofendre á ningú); dissidencias ocorregudas—per desgracia ó per sort, qu'aixó no s'veu encara—han inutilisat de sopte lo excelent desempenyo de las millors comedias y dramas ab que 's contaba; aquestas desavinensas han partit pe 'l mitj la soca del frondós arbre de nostra literatura escénica, colocant en una part al inspirat Frederich Soler, iniciador y fundador del Teatro Català y en l'altra part al malhaurat Fontova: la companyia que fins fa poch existia ab elements naturals e indisputables pera fer la expedició de que 's tracta, s'ha dividit en duas que, aixis com han aumentat en personal han perdut completament en repertori.

Tot aixó dóna clara idea de que 'l teatro català d'avuy no es lo que ab orgull patri podém exhibir fora de casa.

En aquells dias, ja llunyans, hauriam presentat *Las joyas, Tal farás, La mitja taronja, Bach de Roda, Honra, patria y amor, La creu de plata, La malvasia de Sitjes, Las francesillas, Agregat de boigs, Las euras del mas, Un pom de violas, La flor de la montanya, Lo ferrer de tall, La bala de vidre, La volva d'or, L'anda á Montserrat, La clau de casa, Un pollastre aixelat, Tres alegrias, Tal hi va, L'ase de 'n Mora, La teta galinera, Cosas del oncle, Los cantis de Vilafranca, Una noya es per un rey*, y moltas y moltas més, totes bonicas, d'argument català, (pe 'ls artistes que las tenian estrenadas ab molt éxit.

En época més adelantada, tenian *Batalla de reynas, La banda de bastardia, Judith de Welf, Cércol de foc, Lo primer amor, Otjer, La pena de mort, Lo plor de la madrastra* y altrás en que 'ls autors y la companyia feyan gala de son talent respectiv al oferir notable conjunt; si be algunas de las obras d'aquesta segona tanda s'apartan ja de la tendencia purament catalana. Mes recentment, teniam encara pera presentar ab los artistes que las van estrenar *Lo monjo negre, Rey g monjo* y varias que, si be sos personatjes parlan català ja no poden calificarse com produccions de nostra típica y peculiar escena regional, per ser sos arguments extrangers, no catalans.

Pero ara ni aquet medi 'ns queda. La divisió de la companyia del teatro català que estava establert en Romea ha causat l'anulació del repertori fet fins fa un any. Las dos companyias formadas á conseqüència del rompiment, tenen estrenadas pocas obras y casi cap d'ellas es propiament catalana en son fondo.

¿Anirém á fer conèixer, per exemple, *Sogra y nora*

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per' afeitar, tallar y rissar lo cabell,

DE

LLUIS ANGLADA

GRAN ASSORTIT DE PERRUCAS

y tota classe de postissos per' artistas de teatro

Boters, 8, entressuelo

ARXIU LIRICH-DRAMÀTICH

DE

BONNIN GERMANS

COPISTERIA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer de Vidre, 2, quart, Barcelona.

Despatx cada dia, fins á las 10 del vespre.

que, si be es una bona comedia brillantment representada, no deixa véurer tendència catalanista? ¿Presentarem *La parentela*, *La vocació* ó *La peste de Tartaria*, que son, en lloch d'obras de nostra terra, arreglos de teatros estrangers? ¿Oferirém potsé *La boja*, d'assumpto repulsiu y ple d'exageracions desagradables? ¿Farem representar *La última pena* ó *La rondalla del infern*, quals arguments ni menos se fan passar en Catalunya? ¿Mostrarem als castellans *Judas y Magdalena* pera que tingan idea de lo qu' es nostre teatro?

Y si descartém aquestas produccions, ¿qué 'ns queda? Tenim sols *Lo castell y la masia* y *D. Gonzalo*, com produccions ben catalanas.

En vista d'aixó ¿será, donchs, convenient anar á Madrid?

La resposta es fácil pera nosaltres; pero á fi de que se 'ns compregui bé, avants de donarla categórica á semblant pregunta. Ó mes ben dit, de que pugui contestar cada hu per si mateix, necessitem encara exposar algunas idees que publicarem en lo número de la setmana próxima, confiant que 'l benévól lector voldrá enterarsen.—J. P.

Carta á Madrid.

Sr. D. G. Benages.

Estimat amic y colega: Me preguntaba vosté no fa molt temps qu' era l' «Associació Musical de Barcelona»; si portaba vida próspera y si se 'n podia esperar algun resultat práctic y profitós per l' art musical de la nostra regió.

La pregunta era mes difícil de contestar de lo que á primer cop de vista sembla, y desitjant jo ésser en extrem verídich, volguí esperar pera ferho que dita societat dongués una de sas periódicas manifestacions de vida, una de las quals tingué lloch lo passat diumenge, ab lo concert XXII, celebrat en lo Saló de Congressos del Palau de Ciencias.

Me crech en lo deber, ans de tot, d' informarlo que l' Associació ha estat constituída de son principi per tothom que, sentint entussiasme per la música bona, ha volgut pagar una cuota. Aquesta ha sigut fins ara de una pesseta al mes: d' ara endevant será casi doble. Obehint l' idea de la constitució de la societat al sol pensament de fer adeptes pera la bona música, me penso qu' ha sigut una equivocació lamentable l' augment de tribut. Lo temps dirá qui estava en lo cert.

Seguint, donchs, ma relació, sápigua que ab lo que 's recauda, venen los socis de la Directiva obligats á donar uns concerts—12 al any—que organisa y dirigeix lo President, qu' es ara y sempre lo mestre don M. Rodríguez Alcántara, crítich musical també del diari «La Renaixensa»; essent la gran majoria dels executants socis aficionats que per vocació á la mes ideal de las arts hi prenen part gratuítament.

Aquesta societat conta uns tres anys de vida, alguns cents socis y lo mateix President sempre.

Per tant, aquet ha pogut cómodament desenvolupar sos propósitos. Ha tingut també un' altra ventatja, y es que en l' Associació no hi figura cap mestre de talla.

Tinch la convicció que vosté, al llegir las precedents ratllas, déu pensar qu' aixó, marxa; mes, si es cert qu' ho pensa, no 's precipiti: jútjilo per l' últim concert donat, que tenia aquet programa:

Primera part.—I. Mozart: *Allegro moderato*, del cuarteto en «fa»; instruments de corda. (1.ª audició).—II. Sadurní (C.): *Serenata*, pera fagot, per lo senyor Sadurní (J.), ab acompanyament de piano.—III. Haydn: *Rondó finale*, del cuarteto en «do»; instruments de corda.—IV. Robaudi: *Non ti scordar di me*, per la senyoreta Lluís Pérez, ab acompanyament de piano y violí.—V. Massenet: *Scenes Alsaciennes (Sous les Tilleuls)*, orquesta. (1. audició).

Segona part.—I. Beethoven: *Adagio cantabile*, del «Septimino»; orquesta.—II. Cussó: *Minuetto*, pera cuarteto de corda. (1.ª audició).—III. Arditi: *Il Bacio*, vals, per la senyoreta Pérez.—IV. Schumann: *Réverie*, pera fagot é instruments de corda.—V. Pierné: *Sérénade*, pera instruments de corda (á petició).

D' aquet programa fou aplaudit tot, y repetits los números 1, 3 y 5 de la part primera, y de la segona los 1, 2 y 4.

Lo públich va al concert, en sa inmensa majoria, á passar la tarde y ho aplaudeix tot, perque no l' hi costa un céntim. Lo vint per cent dels concurrents son quitxalla que, en ús del seu fuero, cridan y ploran sempre que 'ls plau, privant de sentir l' execució ab aquell religiós silenci indispensable en aquesta classe d' audicions. Anyadeixi á lo dit, quatre portas ab pany de cop, que no pararan may de funcionar, y compendrá fácilment que allí la música no 's fa en sério.

Aquestas petites cosas, tant fácils de arreglar, no preocupan per res als individuos de la Directiva, suposat que no ho esmenan: será que tenen ells l' atenció posada solsament en conservar sens cap arruga la petxera de la camisa.

Com haurá vist, amic Benages, lo programa no es ecléctic, sino sencillament fet d' aficionat casulá; perque vosté sap bé que no basta posarhi en ell noms d' autors clássichs, si hi falta conjunt y sobre tot criteri, qu' es lo que més manca en la marxa y propósitos de la Associació de que vinchi tractant. ¿Cóm se compagina que un mateix públich pugui aplaudir á Beethoven, Mozart, Haydn y Schumann y el *Non ti scordar di me* y *Il Bacio*? Clá y manifest es qu' aquet públich no té criteri musical; mes es també innegable que 'ls organísadors del programa tampoch saben de ahont venen ni ahont van. Si fóssen empresaris, podrian excusarse ab que 'ls convé donar gust al públich que paga; mes res d'aixó. L' Associació fou fundada sola y exclusivament pera encausar lo pervertit gust regnant; y en tres anys, ja veu vosté com ho

FREDERICH BALLERA

Pintor de tota classe de treballs

Especialista en cartelons de teatro

Carrer de S. Pere Martir, 45, botiga

GRACIA

EL INGENIO

RAURICH, NÚM. 6. -- BARCELONA

Maniquís pera senyoras, senyors
y noys, y tota classe d' objectes de cartró-pedra
Joguinas de totas classes

Fanals de paper — Globos aereostatichs
S'admeten encàrrechs pera focs artificials

Preus económichs

porta un mestre y crítich á la vegada, que féu rotlo aquí, y que conta ab una munió de elements, entre 'ls quals no es gens de despreciar una majoria disciplinada.

Podria, si volgués murmurar, anyadirli uns sons fi de petitesas personals; mes jo no disfruto ab aixó, que tampoch interessa á vosté, qui, desenganyis, trigarà en trová en la capital catalana lo que esperaba, qu' era sens dupte músichs avançats. Resumint, amich Benages: en Barcelona en música son encara á l'any 40 y á l'«Associació Musical» déu sols considerársela com á una qualsevol societat que, aixís com podria ser formada per ballar ó fer jochs de mans pera entretenir al socis, fa música. Res mes qu' aixó, ni ho somihi ni ho esperi.

Queda de vosté S. S. aquet son amich

GIRÓ.

Declaració amorosa.

Deixa que tas mans finetas
puga estrenye entre las mias,
y dirte dolsas coetas
impregnadas d' amoretas,
de plahers y d' alegrias.

Deixa qu' ardentes miradas
surtin ab amor dels ulls,
contemplant ilusionadas
passions puras y sagradas,
per si aixís tú las reculls.

Deixa, nena, que 'ls dos cors
ne cremin com un infern
per lo foch de sos amors,
mitigant sos greus dolors
per jurars carinyo etern.

Deixa que pugan juntarse
nostres amorosos llavis
pera jamay separarse,
y pugan petonejarse
sens penas, rencors, ni agravis.

Y quant la felicitat
per sempre nos hagi unit,
gosarém ab llibertat
d' eix amor pur y sagrat
nascut dins de nostre pit.

M. GARDÓ FERRER.

REVISTA TEATRAL

ROMEA.—Lo dijous día 16 del actual tingué lloch en lo teatro catalá de Rimea l'estreno del drama en 4 actes y en prosa, titulat *La familia Carbó*. L'obra en qüestió, es un arreglo del francés y l'original pertany al celebrat novelista Balzac.

L'autor del arreglo es D. J. Miró y Folguera, redactor de nostre colega «La Publicidad» y ab ella fa son debut en lo teatro.

La concurrencia que acudí á presenciar l'estreno era molt numerosa, y fou aplaudida la obra al aca-

barse cada acte, cridant al autor al palco escénich: pero lo senyor Miró no vá complaure al públich ab tot y la insistencia ab que aquet lo demanaba.

¿Qué dirém del drama portat á la escena catalana per lo senyor Miró?

En primer lloch, dihem que 's coneix massa qu' es una flor trasplantada, que necessita tot lo cuidado de un carinyós y expert jardiner pera que cobri débil vida en nostras taulas. L'autor en quant á aixó, ha sabut sortirsen bé: puig ha procurat sostenir l'acció de la obra, que desperta un poch de interés en lo final del primer acte, aumenta en lo segon pera sostenirse en lo tercer y esperar ab desitj lo desenllás.

Peró aixó té lloch d' una manera lánguida: lo interés despertat hauria de ser viu, nerviós, y no constant, se desrollan devant l'espectador escenas que no 'l commouhen.

L'argument del drama es en son fondo una lluyta de passions entre Gertrudis, (persona de trenta dos anys y casada ab lo vell general Carbó, lo que passa á sa vegada de 70) y sa fillastra Paulina.

Abduas están enamoradas d' un mateix home y los celos las mantienen de continuo en situació violentissima.

Eduardo es l' antich amant de la senyora Carbó; pero aquells amors juvenívols. E hi han passat, una vegada casada Gertrudis, y s' estiman ardorosament ab Paulina, la jove filla del general.

Lo modo de acabar tal situació es funest, puig porta la mort per suícidí dels dos enamorats y la acusació de envenenadora á la madrastra; acusació de la que surt en bé, gracias á la generositat de la senyoreta Carbó, la qual, en lo exterior de la agonia, la declara innocent del crim que se li suposa.

D' aquesta lluyta neixen tots los incidents de la acció dramática y ella constitueix una ben filada trama; donant aixó á enténdrer que tenim dret á esperar no será la darrera obra que 'l senyor Miró 'ns ofereixi.

En la elecció d' assumpto es en lo que no va tenir prou fortuna l'autor, puig tants envenenaments y tant tribunal cansan al públich.

La interpretació per part dels actors fou acertada: sostingueren bé los seus respectius papers las senyoras Clemente y Monner, així com també los senyors Soler, Martí, Borrás y Santolaria.

Dit lo anterior respecte á *La familia Carbó*, creyém de nostre deber fer constar que es una mala costum la introduhida per los autors de arreglos ó traduccions d' obras forasteras, quant al traspasarlas a nostre teatro cambian lo lloch de la acció.

Lo teatro déu haver de ser un reflexo de las costums del temps ahont l'acció dramáticase desrolli y, obrant de la manera que generalment se fa, no compleixen las obras escénicas ab lo precepte que havem citat.

—Lo juguet *L' adroguer del cantó*, estrenat dilluns anterior, es un fi de festa que no ofereix novetat y que vá sostenirse, perque no li falta alguna de las qualitats que requereix una obra cómica. La execució fou bastant bona.

Nos vá semblar que ja s' havia estrenat temps atrás en altre teatro. ¿Anem errats?—J. BRÚ.

NOVETATS.—Lo benefici del senyor Tutau vá véurers concorregut y 'l drama *La taberna* fou molt aplaudit, havents'hi distingit lo beneficiat, sobre tot en la escena de la mort, en la que vá obtenir un rescut triunfo.

CONSTRUCCIÓN DE TEATROS SERVEY COMPLERT Y BO

pera guardarropias

Per informes y details, dirijirse al fuster del carrer de Caspe, 75,
al costat de la botiga de comestibles

BARCELONA

BOCETOS LITERARIOS

POR

D.ª Francisca Sanchez de Pirretas

Se ven en la libreria de Lopez. (Rambla del Centro),
en lo carrer de Fernando, 27 botiga, y en casa de l'autora,
Fortuny, 19. 3.ª 1.^a

Preu: 2 pesetas

Al demanar lo públich lo nom dels autors, lo senyor Tutau vá manifestar que n'era un lo senyor Vidal; anyadint, visiblement emocionat, que l'altre es don Rossendo Arús qui, desgraciadament, sofreix una grave dolencia que 'l té postrat en lo llit. ¡Cuant nos alegrariam de 'l total restabliment, ó al menos de la millora, d' aquet gran amich nostre!

La nova comedieta *Messalina*, estrenada dimars, no té importancia; pero ompla l' objecte que sens dupte 's proposá lo senyor Ferrer y Codina al escriuerla. Fà riurer perque conté una munió de xistes, y entreté bastant agradablement al espectador.

Vá ser apiadida, alcansant dits aplausos al autor y als artistas, per lo bé que la representan.—P.

ELDÓRADO.—Lo dissapte de la setmana passada s' estrená en aquet teatro la sarsuela en un acte y tres cuadros *La casa del oso ó el tendero de comestibles*, lletra dels senyors Jakson Veyan y Eusebi Sierra y música del mestre Chueca.

La obra en sí es de escassa importancia y no respon de molt al bombo que d' ella s' havia vingut fent, ja que no deixa de ser una de tantas sarsueletas *sui generis* ab que 'ns obsequian los autors de Madrit.

Los senyors Jakson y Sierra han confeccionat una obra a propòsit pera fer la exportació á provincias, en la qual lo llanpant del color y 'l mes ó menos luxu ab que es presentada, supleix la falta de mérits y amaga las sevas deficiencias. No sabem si aquest género 'ls dará gayre bons resultats pecuniaris, que tot podria ser; pero lo qu' es crédit y gloria, ja poden estar consents que no.

Lo que sí proporcionarà gloria al sen autor y afirmarà lo crédit que ja té adquirit, es la música del mestre Chueca que acompanya al libre. Sis son las pessas de que aquesta 's compon y totas ellas obtingueren un éxit franch y merescut. Lo preludi molt ben combinat, sumament original y qual última part descriptiva tant agradá al públich; lo dúo *volátil* (aixís denominat en l'argument que s' entregaba en la porta del teatro) en lo que s' imita lo reclám de la perdiu; la marxa venatoria, los *complets* de la cuynera francesa, la despedida que 'l vehinat fa al *Tendero*, que té una part recitada pe 'l coro que produheix molt bon efecte; y per fi, la *muñeira* corejada del tercer cuadro, totas aqueixas pessas foren aplaudidas y lo senyor Chueca cridat á la escena pera rébrer los aplausos justificats del públich.

Lo desempenyo de la obra en general fou regular, havent millorat en las succevías representacions.

La decoració del tercer cuadro, que representa las montanyas del Port de Pajares, produheix excelent efecte y acredita al seu autor senyor Urgellés.

Al final de la obra, los senyors Jakson, Sierra y Chueca foren cridats repetidas vegadas á la escena, fins que 'l senyor Jakson s' adelantá y llegí las consabudas quintillas de agraïment, que casi s' han fet de rigor en aquets cassos.

Lo dilluns següent la Empresa del Eldorado disposá una funció en honor dels autors de *La casa del oso*, en la que, com és de suposar, no escasejären los aplausos ni 'ls regalos: la escena s' omplí de coronas mentrés que de las bambalinas queya una pluja de fullas de llorer. En fi, una ovació en tota forma.

En la tarde del mateix dia foren obsequiats ab un banquet, y á la nit, després de la funció, una banda de

regiment los hi doná una serenata devant de la fonda ahont se hostatjavan.

Y nosaltres dihem. Si á aqueixos senyors se 'ls hi ha tributat semblant ovació y se 'ls han fet tals obsequis perque han escrit una obra com *La casa del oso*, qual argument es trivial á tot serho y que en quant á condicions literarias tot se ho ben necessita, ¿qué 'ls hi farán lo dia que donguin á la escena una bona producció d' aquellas en que no s' ha de enlluhernar al públich ab la *mire en scene*, ni ab música vivarata y joganera?

Al nostre entendre aqueixas ovacions exageradas, resultan sempre contra-produhents y sobretot nocivas per lo que tendeixen á malejar lo gust de la massa del public de bona fé.

—La presentació de la Banda de cornetas composta per las senyoretas de la companyia Cereceda (que prenen part en *El chaleco blanco*) va fer antes d' ahir un gran efecte y será un alicient més per aquet afortunat teatro.

Estem segurs, á jutjar per l' entussiasme dels concurrents y per la agradable impressió que va fernos, que las *Senyoretas militares* omplirán Eldorado sempre que hi toquin sas aplaudidas marxas.—M.

BELLAS ARTS

Aquesta setmana lo saló Parés té tota la testera de la sala-exposició ocupada per complert. Lo senyor Graner exhibeix sis pinturas de regulars tamanys, quatre paisatjes y dos testas: aquestas de vigorosa entonació, color fresch y notable relleu. De los paisatjes n' hi ha dos millors que 'ls altres; mes no valen lo que las testas.

Degüts á altre autor son dos paisatjes, que... ¡vaja! val més passar de llarch. Y voldria saber també ¿qué hi guanya lo senyor Parés en deixá exposar alli los dos retratos que hi ha aquesta setmana?

Lo passat diumenge á la tarde tingué lloch la votació pera la constitució del Jurat d' admissió d' obras en l' Exposició Universal de Bellas Arts. Eran aquell dia 710 las papeletas d' inscripció; per tant, la tasca fou llarga. Foren nombrats los artistas següents:

Pintura: don Lluís Rigalt, don Benet Mercader, don Florenci Soler, don B. Galofre, don Joaquim Vayreda, don Modest Urgell, don Román Ribera, don Arcadi Más, don Apeles Mestres, don Joan Llimona, don Dionís Baixeras, don A. Robert, don Leopoldo Roca, don Lluís Graner y don J. Torres.

Suplents: don Joan Pinós, don A. Larraga, don R. Martí y Alsina, don F. Xumetra, don N. Alfaro, don F. Chia y don J. Armet.

Escultura: don M. Fuxá, don A. Vilanova, don R. Atché, don J. Carcassó, don Maximino Sala, don Pau Carbonell, don J. Company y don Pere Carbonell.

Arts reproductivas: don J. Nicolau, don T. Moragas y don Arthur Gallard.

Suplents: don J. Furnó, don Joan Parera y don Anton Oliva.

Es menester acatar los acorts del vot popular; mes precisa confessar que á alguns, encara que poch, lo cárrech los hi vindrá un xich ample. ¿Potsé 's pen-

LO TEATRO CATALA

Es lo periodich que, reunint amena y profitosa lectura, resulta de franch als senyors suscriptors y á quants lo compran; porque publica per folletí, lo drama *Lo castell y la masia*, costant dita obra y 'ls números que la contenen, menos de lo que qualsevol producció en tres actes val en las librerías.

saban que, 'sent del Jurat, sas obras no passarian á la censura? Si era aixís, l' han ben errada.

Contínuu essent cada dia major lo nombre d' artistes que portan obras, y, entre ellas, n' hi ha de molt notables. Ab aixó ja basta pera compèndrer que serà una bona Exposició.—U. D. O.

BIBLIOGRAFIA

BOTÁNICA POPULAR, per D. Cels Gomis.

Prou conegut es l' autor d' aquet llibre entre 'ls aficionats al *Folk-Lore* y entre 'ls excursionistas catalans.

En Cels Gomis es un home incansable: á n' ell tot l' hi serveix, é igualment recull una pedra de montanya que un' herba del camp; un ditxo popular, com una corrandia ó rondalla, ó un dibuix d' algun tipu original; ó bé aixeca lo plano d' una comarca.

Las ressenyas d' excursions interessantíssimas publicades per ell son innumerables, y basta recordar de entre ellas la série de las fetas per la provincia de Guadalupe, per lo alt y baix Aragó, y son itinerari descriptiu de Manresa á Berga, pera compèndrer lo molt variats y útils que son los seus treballs com á excursionista.

Lo tribut rendit per nostre amich Gomis al *Folk-Lore* català no es pas menos important que lo anteriorment manifestat. Apart dels molts treballs de índole curta publicats en diversos periódichs, cal fer menció especial del fascicle titulat *La lluna segons lo poble*, que vegé la llum en las planas de la revista «L' Avenç», en sa primera época y de la qual se 'n feu tiratje apart. Seguí luego després *La Meteorologia popular*, formant un elegant volúm, qu' es lo quint de la «Biblioteca Popular» fundada per la Associació de Excursions catalana; y per últim acaba de donar á la estampa la obra que motiva aquestas ratllas, la que es, de passada, una bella mostra del treball tipogràfic sortit de la imprenta de «L' Avenç», recentment establerta per los senyors Massó y Casas.

Botánica popular es un llibre de 160 planas y 17x11 c. m. de mida, sobre magnífic paper, y conté lo nom de variadas plantas, sos usos, las preocupacions populars que en Catalunya existeixen referents á las mateixas, las cansons, citas de rondallas, los ditzos y adagis en que ellas intervenen, las endevinallas ab ellas formadas y, en fi, es un bastant complet estudi de exposició y comparació, que resulta d' amena lectura y de utilitat, per la colecció triada de datos que á la Biblioteca del saber popular aporta.

Entre algunas personas de las que, fixantshi poch, hem sentit parlar donant escassa importancia á treballs d' aquesta naturalesa, está un tant generalizada la creencia de que eixos aplechs contribuïen encara á propagar y allargar la vida de las supersticions y preocupacions de la gent del poble; pero nosaltres, que tenim la convicció de que, si no hi ha aquet treball de arxiu, dintre de poch—al desapareixer tot lo típic de la terra—no podria en lo adevinador reconstituhirse sa fesomia més característica, aplaudim als autors que 's dedican á la pacienta tasca empresa per lo senyor Gomis, y desitjem de veras se multipliquin los aficionats á estudiar las cosas íntimas de las classes populars de Catalunya.—J. Brú.

Don Joaquím Ayné Rabell nos ha remés, com á mostra de consideració, un exemplar de la comedia catalana *Un núvol de pas*, de que es autor, y de qual éxit tenim donat compte en nostre periódich.

També don Enrich Sanchez Torres nos ha fet entrega del folleto *Masini*, que conté varios apuntes pera la historia d' aquet eminent tenor qu' ha arribat á ocupá 'l primer lloch entre 'ls d' ópera italiana.

Son dos obras recomenables y per qual envío quedem agraïts á sos autors.

SECCIÓ DEL GRACIÓS

EPIGRAMAS

—¿Ahont te vesteixes, Climent?
—A casa 'l sastre Pep Gléva.
—¿Y tú? ¿potsé á ca 'l Sirvent?
—Jo 'm vesteixo... á casa meva.

—¿Que no ho sap, senyor Magunci?
Lo noy ha perdut la vista.
—No hi fa rés, senyor Batista:
fàssila cridar pe'l nunci.

Quant sóna, 'l músich Pepet
sempre dú 'l instrument dret.
ESPANTA BÓLITS.

—¿Diu que 'n Pau té moltes taulas?
—¿Quin Pau vols di?
—N Sa'roman.
—¡Ah!, Si, noy.
—¿Que fa de comich?
—No, home, nó: n' vén al encant.

—No he vist mes á en Pep Espiga
de desde que 's va casar.
—Jo si; ahí 'l vaig trovar...
¡que treginaba una viga!

Dos ó tres rifas va treure
un cego, y va dir á n' en Pi:
—¡Vés qui 'm tenia de dir
que tant rich m' hagués de veure!
DOMINGO BARTRINA.

La meva barba

En aquella il·lusoria y tendra edat
que 'l xicot tant enveja ser barbut,
tot sovint m' af-ytaba, convensut
de que 'l pèl creixeria mes aviat.
Tenir barba era sols ma vanitat,
y, al veure que no havia encar crescut,
pensava, fins de pena conmogut:
—¡Es un fastich aixó de ser pelat!
Pero ara que ha passat ma juventut
y ja 'm trovo en que sóch barba-serrat,
me sab greu de que espessa hagi nascut.
Me pesa l' afeytar pèl tant gruxut,
y, al sentirme 'l raspar, penso alterat:
—¡Es un fastich aixó de ser pelut!

A. ROSSELL.

ALS CASATS Y Á LAS CASADAS
se dona de franch lo curiosíssim folleto KOCH!

VIGOR VITAL
SALUT Y HERMOSURA

Consells pera obtenirla, conservar-la y allargar la vida sentla agradable

En Barcelona pera obtenirlo de franch, es precis entregar aquest
anunci en la libreria de Manero (carrer de la Lleona.—També s' obté
apmanantlo per correu, acompanyant l' anunci, al Dr. KOCH (Montera,
33, 1., Madrid)

LAS MELLORS MÁQUINAS DE CUSIR

son las de

SANTASUSANA

Carrer del Carme, 33. —BARCELONA

DIFERENTS MODELOS PERFECCIONATS, MÁQUINAS DE FER MITJA
VENDA Á PLASSOS Y AL COMPTAT

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas

SECCIÓ DEL PIROTÈCNICH

Sembla que hi ha en lo Conservatori del Liceo, qui no vol que alli 's parli català.

Si sapiguéssim qui es l' autor de tan patriòtica idea, proposariam que se li aixequés una estàtua y que 's coloués son retrato entre 'ls dels catalans il·lustres. ¡Quin cap mes gros ha de tenir pera que hi hagi capigut tan colossal pensament!

Lo meeting de donas en lo Circo equestre diumenge últim, va resultar una cosa bufa, en la que hi havia homes, donas, xichs y grans.

¡Sort que 'l van fer á la tarde, si no prou en mes de una casa haurian menjat l' escudella cremada!

Lo Consistori dels Jochs florals ha aplassat la festa que per' adjudicar los premis, devia celebrarse lo primer diumenge de Maig.

¿Perque? ¿en previsió de qué? ¡Es massa previsió! Y sobre tot, es poca formalitat.

Estém á 19 d' Abril y podem dir que ja hem vist *Lo primer de Maig*, porque lo aplaudit autor D. Joseph M. Pous ha fet que la empresa de Romea nos lo ensenyés per medi del gracios Sr. Capdevila.

En efecte, l' altre vespre hi éram y aquest actor cómic va explicarnos, transformat en lo personatge ideat pe'l senyor Pous, la afició seva pe 'ls objectes antichs, la adquisició de una sopera de valor històric y las peripecias que van succehirli fins á trovar la tapadora.

¡Ditxosa tapadora! ¡Ditxosa mania la del que la buscaba! ¡Ditxosa curiositat que li va fer rebre un cop en lo fanal que va trencarli!

Pero 'l primer de Maig del Sr. Pous es lo del any passat.

Aixi resulta de tot lo que va contar, distingintse molt, lo Sr. Capdevila.

L' obra es de broma; té algun bon acudit: no 's fa pesada, y 'ls que l' escoltaban van voler coneixer al autor, cridantlo ab sos aplausos. Va presentarse, junt ab lo Sr. Capdevila.

¡Ah! y ab 'los trossos de la tapadora.

LO POLVORISTA.

REUNIONS PARTICULARS

PICIO ADAN Y C.^a—Ben satisfets poden estar los fundadors de aquesta Societat familiar, que ab tanta brillantés se inaugura lo diumenge 12 del corrent en son local del carrer de la Palma de Sta. Catarina. No quedà ni un lloch buyt, y la concurrencia que tant bé va secundarlos ab tot y lo mal temps que feya, ne

sortí ben satisfeta per l' agradable vetllada que 'ls proporcioná la representació de *La pubilla del Vallès*, hermosa comedia de Arnau.

Sigué posada en escena baix la direcció de don Agustí Ribas, en qui 'ns plau fer constar reconeguèrem recomenables facultats pera lo teatro, puig sab dir bé y sa mimica es sempre justa. Varen secundarlo bé las Srtas. Targa, Rodés y Srs. Marimon, Ribas (Anton) Boladeras y Font.

Seguí la sarsneleta que té 'l títol de aquesta societat, la que 'ns doná motiu de conèixer y aplandir á la Srta Vila, que ab sa bonica veu y ab bona escola de cant, va fernos pensá una vegada més en que quant, passada la epidemia flamenca apoderada de nostres teatros, s' obrí pas de nou la sarsuela catalana, no ha de faltarnos contingent pera que torni á arreglarse tant ó mes de lo que havia arribat á serho.

Cumpliren bé tots quants hi prengueren part.

Acabá tant agradable vetllada ab un ball de Societat ab acontentament de las numerosas senyoretas que hi donàren lluhiment ab sa presencia.

Avuy diumenge, torna á ferse funció, á benefici de D. Joan Riu, qui la dedica á la societat de vigilants de segona classe. Del programa 'n forma part la bonica pessa catalana *La teta gallinaire*.

Y terminant la res-s-nya de aquesta societat, farem constar nostre agrahiment per las atencions de que siguèrem objecte per part de son amable President y demés socis ab qui tinguerem lo gust de passar tant agradable rato.

GUERRERS NATS.—La funció que aquesta societat doná diumenge passat al vespre, proporcioná á sos habituals concurrents, una vetllada entretinguda ab son programa, compost de la sempre bonica pessa catalana *Un vagó*, dels senyors Campmany y Colomé, en la que féren las delicias de la concurrencia los senyors Bonnin y Campanyá, secundantlos bé la Srta. Vila y Srs. Torres, Pruna y Artau.

Seguí luego la pessa castellana *Los corridos*, després de la qual, se doná un ball de Societat.

J. XIMENO.

SALÓ DE DESCANS

Ha comensat la publicació en aquesta ciutat, d' un nou periódich català ab lo títol de «Album Literari.» Conté treballs deguts á coneguts escriptors.

Desitjem al nou company llarga vida y saludem ab satisfacció sa sortida.

Lo senyor Santigosa té acabada la formació que ha organitzat pera marxar á América, ahont farà una excursió artística qu' ha de comensar en Puerto-Rico y acabar en lo Brasil. Formará part de la expressada companyia, junt ab los artistes de que ja donàrem compte, lo galan jove don Ramon Soler Maimó.

Tot lo personal s' embarcará lo dia 25 del corrent en lo vapor *Alfonso XII*.

Hem vist ab gust en nostra Redacció los setmanaris «La Veu de Montserrat,» de Vich; «El Bajo Ampurdan,» de San Feliu, y «El Ateneo,» de Málaga.

Han marxat á Lleyda alguns dels artistes que fins ara treballaban en Calvo-Vico, entre ells lo galan don Arthur Buxens, lo gracios senyor Millá, las senyoras Salvador y Coello y 'l segon galan don Vicens

CÁPSULAS MORRUJOL TÓNICH RECONSTITUYENTS

DEL DOCTOR PARELLADH

compostas de Morruhol (principi actiu del oli de fetge de bacallà)

PEPTONAT DE FERRO é HIPOFÓSFITOS DE CALS Y SOSA

La gran popularitat que en poch temps han lograt las Cápsulas del Dr. Parellada y l' us constant que 'n fan los metjes, son lo millor testimoni d' aquest remey eficaç y conegut ja en tot Espanya.

LAS CÁPSULAS TÓNICH RECONSTITUYENTS

s' administran ab éxit en las clinicas de la Casa de Misericordia, Casa de Caritat y en los hospitals de Santa Creu y del Sagrat Cor, ahont han substituít ab ventatja al oli de bacallà, de tant difícil y repugnante administració.

Preu de la caps de 40 cápsulas, pesetas 2'50. Venta al en grós, farmacia d' Escribá (Fernando XII); á la menuda, en todas las farmacias.

Vila. També hi ha anat escripturada la aplaudida actriu donya Agna Solà.

* * Lo distingit primer actor don Ricardo Simó ha arrendat lo Tívoli Villanovés, de Vilanova y Geltrú. Està formant la companyia pera comensar d'aquí a tres setmanas la temporada.

* * Sabem ab seguretat que figurará en la próxima Exposició la estàtua en marbre de S. M. la Reyna Regent, que lo reputat escultor don Venanci Vallmitjana ha fet per encàrrech del senyor Ministre de Foment.

* * En las seccions de la Exposició s'hi nota gran moviment ab la colocació de las obras, que son en gran número, particularment las de escultura y pintura.

* * Lo dia de S. Jordi hi haurá en lo Saló de Cent la sessió dedicada á honrar als catalans lo Compte Ramón Berenguer y Narcís Monturiol, ab motiu de complir-se l'acort de nostre Ajuntament, deixant col·locats los retrats dels mateixos en la Galeria de Catalans il·lustres.

TÓMBOLA

oberta en lo Centre Català, (Riera de S. Joan, 22, pral.) á benefici de la familia del malograt actor D. Lleó Fontova.

Continuació dels donatius, per l'ordre que s'an anat rebent:

N.º 184.—Dos magnífichs quadros al oli, ab march de nouera, de un pam y mitj de alt per cinch quarts de ample.

185.—Dos quadros al oli, ab march de igual classe, de cinch quarts per tres quarts d' ample. (N.º 184 y 185, donatiu del Dr. Roig y Soler.)

186.—Un parell de gerros de cerámica, de un pam d' alsaia, donatiu de D. Alfons Llimona.

187.—Vuitanta tres obras dramáticas, donatiu de don Eduart Vidal y Valenciano.

188.—Un magnífich quadro á la ploma, obra y donatiu de D. Félix Urgellés.

189.—Sis exemplars de *Mocedades* y sis exemplars de *Divagaciones*, obra y donatiu de D. Joseph M.ª de Lasarte.

190.—Primer y segon tomos de *Quarant anni de vita artistica de Ernesto Rossi*, donatiu de D.ª Blanca Soler de las Casas.

191.—Trenta paquets de deu llibrets de paper de fumar, donatiu del fabricant D. J. Ximeno Planas.

192.—Un cuadro al oli, de 2 x 1'25 pams, obra del senyor Brull, y donatiu de D. Antón Garriga.

193.—Trenta tomos entre comedias y novelas de don Teodoro Baró, donatiu del mateix autor.

194.—Dos magníficas oleografias, donatiu de don A. Comas.

195.—Un preciós joch compost de gerro y sis vasos de cristall de color, donatiu de D.ª Maria Hubert.

196.—Dues figuras terra-cuytas representant la una un peixater y l'altra una peixatera, obra de don P. Murillo y donatiu de D. E. Canibell.

197.—Un rellotje de sobre taula ab un globo de cristall, donatiu de D. Manel Farsach.

198.—Quatre tomos de la obra *Tratado de Arte escénico*, donatiu de son autor D. Sebastiá Carner.

(Seguirá)

CAVILACIONS

XARADA

Si dius dos cops ma primera,
será 'l mateix que *hu segona*,
y equival també al que 't dóna
prima tres, y *hu dos tercera*.

Y, perque tot sigui igual,
ben francament te diré
que un sentit pareseut té
hu dos tres quart, ó *total*.

JOSEPH AURELL.

ROMBO

Posar en los punts lletras que llegidás vertical y horizontalment diguin: 1.ª ratlla, consonant; 2.ª, en los barcos; 3.ª, una joya; 4.ª, nom de dona; 5.ª, producte animal; 6.ª, nom de dona; 7.ª, vocal.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

LOGOGRIFO

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.—Nom d' home.
- 1.10. 3. 4. 6. 4. 8. 9. 4.—Poble de la provincia d' Orense.
1. 2. 4. 5. 5. 4. 5. 10.—Home d' armas.
7. 6. 7. 9.10. 5. 10.—Nom d' home.
8. 4. 3. 4. 6. 7.— » »
9. 7. 4. 1. 10.— » »
6. 7. 5. 10.— » »
- 5.10. 3.—Licor.
3. 7.—Nota musical.
- 4.—Vocal.

M. GASPAR X.

Soluciones á las cavilacions del número 25

Xarada.—PICADÓ.

Trenca-closcas cuádruple.—L' INFANCIA DE JESUCRIST Ó 'LS PASTORETS EN BETLEM.

Geroglífich.—SE' HOME GRAN Ó SE' GRAN HOME, ES BEN DIFERENT, BEN ALTRE COSA.

Ningú ha endevinat totes las solucions.

NOTA.—Als que envihin, endevinadas, totes las d' avuy y del número pròxim, se 'ls farà 'l regalo de la comedia *Cofis y mofis*.

Correspondencia particular

F. Torres: tampoch nos agrada.—Japet del Orga: vosté mateix reconeix la sorpresa; no déyam que hi hagués mala intenció. Per lo demés, al dir que nosaltres ja haviam publicat aquella xarada, he assegurabam qu' era son autor lo mateix de la de «La Campana». May, donchs, podia robarla, si ja era seva.—Ruch Nafrat (Vilanova): no som editors. Si remet alguna cosa y 'ns plau, la posarem en lo periódich.—M. Gaspar: envihi, home.—J. M. Monfort: la Redacció ja s' ocupa de lo que vosté ha remés.—A. Rossell: tot anirà; no 'ns olvidi.—J. Aurell: ja l' haurá llegida; pero reformada.

S' ADMETEN SUSCRIPCIONS

en l' establiment EL INGENIO (Raurich, 6)

Tipografía Susany y Companya, Muntaner 36.—Teléfono 873.

NOU ESTABLIMENT INDUSTRIAL

LAMPISTERÍA DE BLAY PLANELL

Rambla de Catalunya, 54 y Cortes 263.—Barcelona

Aparatos de todas classes para gas, colocació de canyerias y vidres.

* Estufas y tot lo correspondent al ram *

PREUS ECONÓMICHS: SE SERVEIX AB PRONTITUT